

УРОК: 27-28

ДАТА: 29.03.23

ГРУПА: 35

Тема: Вставні конструкції. Однорідні члени речення.

Мета: повторити основні відомості про, вставні слова й вставні конструкції, однорідні члени речення, розділові знаки під час їх виділення; розвивати вміння правильно й комунікативно доцільно висловлювати власні думки за допомогою вставних слів і вставних конструкцій; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати у студентів повагу до літературної мови й культурних надбань рідного народу.

Обладнання: підручник, зошити, вправи, додатковий матеріал.

Тип заняття: урок розширення й поглиблення знань та розвитку практичних умінь.

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

II. Оголошення теми й мети заняття

III. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок студентів

- *Бесіда*

- Що називається звертанням?
- Які особливості інтонації при звертанні?
- Як виділяються звертання в реченні та в усному мовленні?
- Які слова називаються вставними?
- Яка роль вставних слів у мовленні?
- Згадайте однорідні члени речення.

IV. Виклад основного матеріалу. Лекція викладача.

Вставні конструкції (слова, словосполучення та речення) виражають ставлення мовця до сказаного й не несуть нової інформації, а лише певним чином оцінюють або уточнюють основне повідомлення: *Мабуть, цього року поїдемо не до моря, а в Карпати.* Вставні конструкції не є членами речення. На письмі їх відокремлюють комами, а в усному мовленні виокремлюють інтонаційно – відповідними паузами.

Група вставних конструкцій за значенням	Найуживаніші вставні конструкції	Приклад
упевненість чи невпевненість	<i>безумовно, безперечно, без сумніву, справді, певна річ, правду кажучи, щоправда, мабуть, може, певно, очевидно, здається, сподіваюся та ін.</i>	<i>Мистецтво – це, можливо, останнє пристанище свободи (О. Гончар).</i>

емоційна оцінка мовця	<i>а щастя, на диво, на радість, слава Богу, нарешті, на жаль, на сором, як на зло, як на гріх, соромно сказати, чого доброго та ін.</i>	<i>Жахить війни, на щастя, ви не знали (О. Гончар).</i>
джерело інформації	<i>кажуть, як кажуть, мовляв, чую, бачу, по-моєму, на мою думку, на думку ..., за висловом ... та ін</i>	<i>Українські пісні – це, за словами Гоголя, народна історія, яскрава, сповнена барв (М. Безхутрий).</i>
зв'язок між думками, порядок викладу думок	<i>по-перше, по-друге, з одного боку, з іншого боку, крім того, навпаки, отже, значить, наприклад, зрештою та ін</i>	<i>Я сумніваюся, отже, мислю (В. Черняк).</i>
активізація уваги співрозмовників	<i>бачиш, бач, вірите, знаєш, уявляєш, уявіть собі, майте на увазі, зверніть увагу, між нами кажучи, чуєте та ін.</i>	<i>Знаєш, є такі речі, які треба забувати, щоб не псувати собі життя (Г. Пагутяк).</i>
етикетні формули	<i>прошу, перепрошую, будь ласка, добрий день, на добраніч та ін.</i>	<i>Будь ласка, не забувайте про братів наших молодших (3 газети)</i>

Не треба відокремлювати члени речення, співзвучні зі вставними словами. Порівняйте: *Не сподівайся на щастя, перебуваючи в рабстві. На щастя, ми маємо вибір.*

Слова, що завжди є вставними	Слова, що ніколи не бувають вставними
<i>отже, мабуть, по-перше, по-друге, щоправда, а втім</i>	<i>адже, навіть, принаймні, усе-таки, неначебто, нібито</i>

Слова *однак* і *проте* на початку речення або частини складного речення є протиставними сполучниками, а не вставними конструкціями. Порівняйте: *Почався дощ. Проте я маю надію, що він швидко мине. Дощ, однак, не збирався вицухати.*

Сполучник *а* (рідше *але*) може належати до складу вставної конструкції, якщо нерозривно з нею зв'язаний: *І вернеться наша воля, а може, ще й слава* (Ю. Федькович). У цьому реченні між сполучником і вставним словом тісний зв'язок: якщо опустити вставне слово, речення перетвориться на набір слів: *І вернеться наша воля, а ще й слава.*

Комою не відокремлюють вставні слова, що стоять на початку або в кінці відокремленого звороту: *Надвечір, мабуть години_о шостій, розпочався дощ. Андрій, очевидно поспішаючи, не повечеряв.*

Однорідні члени речення поєднуються сурядним зв'язком, вони відповідають на однакове питання, стосуються одного члена речення й відіграють однакову синтаксичну роль: Злітаються різні круки,

консультанти й політтехнологи (Л. Костенко). Тут однорідні підмети стосуються одного слова – присудка злітаються.

V. Опрацювання навчального матеріалу

Вправа 1.

Прочитайте речення й виконайте завдання.

1. А може, іще Господь зласкавиться над нами, і нас із ним помилують. 2. Орфей, до речі, також був фракієць. Можливо, дак, але, можливо, й гет (Л. Костенко). 3. Очевидно, дуже мало людей керуються розумом – керманичем свого плавання (М. Довгалевський). 4. Страшно, коли така людина жде чиєїсь помилки, як ворон крові, і, зрештою, сама стає вороном (М. Стельмах). 5. Скворода, як він писав, ціле своє життя піклувався про духовний хліб (В. Шевчук). 6. Чи не вкажете мені яких творів про методи етнографічні, а власне, про способи записування народних пісень? (Леся Українка). 7. А може, усмішка фортуни – це іронія долі? (Ю. Меліхов).

А. Знайдіть вставні конструкції й визначте, до якої групи за значенням вони належать.

Б. Прокоментуйте розділові знаки.

Вправа 2.

Перепишіть речення й розставте в них розділові знаки.

1. Імовірно кожному людину яка відчуває себе людиною нестримно тягне робити іншим добро... (Е. Андієвська). 2. З роками я зрозумів що немає жодних підстав червоніти з приводу свого сільського походження що навпаки зв'язок із селом моє щастя мій золотий запас (І. Миколайчук). 3. Цікаво що в античній Греції як пише про це професор В. Щербаківський вінок відігравав ту ж саму роль захисника від усього злого як і в Україні (О. Воропай). 4. А може сад дримає в мені в моїй просвітленій душі (Ю. Сердюк). 5. У небі веселка. А може то стрічка з вінка нареченої літу дарована? (Л. Семко). 6. Життя мабуть це завжди Колізей (Л. Костенко). 7. Можливо прощення це і є правдива помста бо найглибше потрясає душу (Г. Пагутяк).

VI. Рефлексія

VII. Домашнє завдання

1. Конспект

2. Виконати вправу 7 стор. 113 підручника Авраменко О.

***Шановні здобувачі освіти, прошу Вас додатися до мого акаунту marypopazova@gmail.com на платформу <https://classroom.google.com>
Код курсу: gs4wdyg***

УВАГА!!!

ФОТО КОНСПЕКТІВ ЗАВАНТАЖУВАТИ У CLASSROOM